

נספח א' לנייר עמדה מספר 6
הנחיות לביצוע בדיקת על-קול במיילדות
הוחלף על ידי המועצה ב מרץ 2006 לנייר עמדה 13 שיכנס לתוקף ב 1 מרץ
2007
עד אז הנחיות נספח זה תקפות

דברי הסבר

על-קול במיילדות הוא אמצעי עזר חשוב לאבחון ולטיפול. בדיקת על-קול (אולטראסאונד) חייבת בהוראת (Targeted). ב. בדיקה מכוונת; (Basic) רופא. מוגדרים שני סוגי בדיקות על-קול בהיריון: א. בדיקה בסיסית להלן עמדתה של החברה הישראלית לאולטראסאונד במיילדות וגינקולוגיה בדבר ההוראות הרפואיות לביצוע בדיקת על-קול בהיריון (לפי שלישים) וההנחיות לבדיקות בסיסיות ומכוונות.

I. הוריות לבדיקת על-קול בשליש הראשון להיריון.

1. גיל ההיריון אינו ברור.
2. היריון בנוכחות התקן תוך-רחמי.
3. דימום נרתיקי בהיריון.
4. פער בין גודל רחם לגיל היריון.
5. ממצא אגני בהיריון.
6. חשד למולה בועית.
7. חיות העובר כאשר לא נשמע דופק ע"י דופלר ו/או לפני פעולה כלשהי.
8. נשים בסיכון להריונות מרובי עוברים: סיפור משפחתי והשראת ביוץ.
9. הפלות חוזרות בעבר.
10. נשים בסיכון גבוה להריון חוץ-רחמי.

א. הנחיות לביצוע בדיקת על-קול בשליש הראשון להיריון

הבדיקות הבסיסיות בשליש הראשון כוללות את המאפיינים הבאים:

1. מיקום שק היריון ומספר השקים.
2. מספר עוברים.
3. אורך עובר (Crown-rump length).
4. נוכחות או חוסר דופק עובר.

ב. אם הבדיקה הבסיסית מעלה ממצאים מחשידים או מעלה ספק לגבי תקינות הממצאים, יש להפנות את האישה לבדיקה מכוונת.

II. הוריות לבדיקת על-קול בשליש השני להיריון.

1. לפני ביצוע תפר צוואר ובעת דיקור שק מי שפיר.

2. דימום נרתיקי.
3. פער בין גודל הרחם לגיל ההיריון.
4. ממצא אגני.
5. חשד למולה בוועית.
6. חשד לאנומליות של הרחם.
7. חיות היריון כאשר לא נשמע דופק.
8. הערכת גיל היריון בערך בלתי תקין של חלבון עוברי.
9. (בלידה מוקדמת מאיימת (צירים, פקיעת מי שפיר.
10. מעקב רציף אחר קצב גדילת עובר בהיריון מרובה עוברים.
11. 'בהתערבויות מיוחדות כגון עירוי תוך רחמי, החדרת דלף לעובר וכו'.
12. מעקב והשגחה אחר אנומליות עובריות מזוהות.
13. חשד לריבוי או מיעוט מי שפיר.
14. נשים אשר ילדו עובר עם מום.
15. בהיריון נוכחי להפרעה פיסיולוגית או אנטומית ($MOM > 2.5$ חשד קליני ומעבדתי (חלבון עוברי גבוה בעובר).
16. מחלות אם ו/או תרופות, הידועות כמעלות סיכון למום עובר או להפרעה בגדילה תוך-רחמית.

הנחיות לביצוע בדיקת על-קול בשליש השני להריון

א. הוראות 1-10 יבוצעו כבדיקות בסיסיות הכוללות את המאפיינים הבאים||

1. מספר עוברים .
2. מצג ומנח.
3. קיום דופק עובר.
4. מיקום שלייה.
5. הערכת כמות מי שפיר.
6. (הערכת גיל היריון ע"י מדדים ביומטריים (מחושב ומצוינים סטיות התקן .
7. (BPD) קוטר דו-קודקודי -
8. היקף ראש -
9. היקף בטן -
10. אורך עצם הירך -

ב. בהוראות 11-16 תישלח האישה לבדיקה מכוונת אשר תכלול את המאפיינים הבאים||

1. הבדיקה הבסיסית.
2. חדרי מוח.
3. אזור הגומה האחורית כולל מוחון.
4. אזור צוואר ועורף.
5. ארבעת מדורי הלב ומיקומו בבית החזה.
6. קיבה.
7. כליות ושלפוחית שתן.
8. אזור השרשת חבל טבור לדופן הבטן.

9. עמוד שדרה.

במקרים מיוחדים שבהם יש הוראה ספציפית לבדיקה נוספת יש לעשות מאמץ להגיע לאבחנות נוספות

הוריות לביצוע בדיקת על-קול בשליש שלישי להיריון. III.

1. (אימות גיל ההיריון בנשים לפני יילוד מתוכנן (ניתוח קיסרי, ניסיון יילוד לדני.
2. הערכת קצב גדילת עובר בנשים עם חשד לאי ספיקת רחם-שליה על רקע מחלת אם.
3. קביעת מצג כאשר החלק המקדים קשה לקביעה קלינית במהלך לידה.
4. מעקב רציף אחר קצב גדילת עובר בהיריון.
5. (השגחה על התערבות תוך-רחמית בלידה (היפוך של תאום שני, הוצאה ידנית של השליה.
6. חשד להיפרדות שליה.
7. השגחה בעת היפוך חיצוני של העובר.
8. מעקב והערכה של מיקום שליה.
9. הערכת מצב עובר במעקב טרום-לידתי שהחל מאוחר.
10. הערכת משקל עובר ומצב בלידה מוקדמת מאימת.
11. הערכת ביופיסיקלית של העובר.
12. מעקב אחר היריון בסיכון גבוה.
13. ('בפעולות חודרניות (כגון עירוי דם תוך-רחמי, החדרת דלף לעובר, קורדוצנטזיס וכו.
14. מעקב אחר אנומליות עובריות מזוהות.
15. חשד לריבוי או מיעוט מי שפיר.

א. III.

בהוריות 1-11 תבוצענה בדיקות בסיסיות

ב. III.

בהוריות 12-15 תבוצענה בדיקות מכוונות

בדיקות בסיסיות יבוצעו בידי. IV.

1. טכנאית/על-קול אשר עברה הכשרה מתאימה.
2. רופא/ה מתמחה או מומחה/ית ברפואת נשים, אשר שהה/תה לפחות 6 חודשים ביחידה המוכרת לרוטציה באולטראסאונד במיילדות וגינקולוגיה

בדיקות מכוונות יבוצעו בידי. V.

1. רופא/ה מומחה/ית ברפואת נשים או הדמיה, אשר עבד/ה לפחות שנתיים בשטח אולטראסאונד במיילדות וגינקולוגיה במחלקה מוכרת להתמחות

אשרור ומקורות

הנייר אושר ברוב קולות בהתאם לתקנון

זועדת ההיגוי

פרופ' נ. לאופר, בי"ח הדסה עין כרם, ירושלים
פרופ' א. שיף, בי"ח שיבא תל-השומר

חברי צוות להכנת נייר עמדה מספר 6

ראש הצוות: פרופ' חגי ציון, בי"ח קפלן, רחובות
חברי הצוות: פרופ' ג. ברקאי, בי"ח שיבא, תל-השומר
דר' י. בליקשטין, בי"ח קפלן, רחובות
דר' י. טלר, בי"ח רמב"ם, חיפה
דר' א. ששון, בי"ח ברזילי, אשקלון
הנספח הוכן בהמלצת החברה הישראלית לאולטראסאונד במיילדות וגינקולוגיה ובשיתוף עמה

חברי הצוות להנספח

פרופ' שמחה יגל
דר' שמעון דגני
דר' רוני טפר
דר' אריאל יפו
פרופ' משה מזור
פרופ' ישראל מייזנר
פרופ' אליעזר שלו